

פתח דבר

זה שנים אחדות שאנו עוסקים בדמותו של ר' מרדכי בן אליעזר כומטינו וביצירתו הענפה. יצירה זו בנויה רובה ככולה מפרשנות, ובתוכה גם פירוש למורה הנבוכים לרמב"ם. כשם שכתב כומטינו פירושים על חיבוריו של ר' אברהם אבן עזרא כך שקד על חיבורו המונומנטלי של הרמב"ם. כפרשנים רבים אחרים בשלהי ימי הביניים הכפיף כומטינו עצמו לפני סמכותו של הרמב"ם, ובענווה של פרשן ביקש לקרב את דברי המורה לציבור של תלמידים. ענווה זו מתבטאת בעובדה, שלעתים מזומנות ציטט מכתבי אבן רשד במגמה לפרש את דברי הנשר הגדול.

מבין ההוגים היהודים הביזנטיים שפעלו על ספה של האימפריה העות'מאנית זכה כומטינו לתשומת לב סבירה יחסית מצד המחקר, ובצדק. ספרו של ז'ן-כריסטוף אטיאס על כומטינו יצא לאור בינתיים בתרגום עברי, ופירושו של כומטינו על יסוד מורא ראה אף הוא אור בהוצאת אוניברסיטת בר-אילן. עדיין נותרו חיבורים לא מעטים מפרי עטו בכתבי יד, מצפים לגאולתם. כעת אנו מוציאים לאור את פירושו למורה הנבוכים. לנוחות הקורא צירפנו את הטקסט של מורה הנבוכים בתרגומו של ר' שמואל אבן תבון באותיות פטיט, אולם עשינו זאת אך ורק כדי להפוך את העיון ליעיל. הטקסט המוהדר הוא פירושו של כומטינו. אנו מבקשים להודות לצוות בית ההוצאה של אוניברסיטת בר-אילן. תודה מיוחדת לפרופ' שלמה סלע על תובנותיו. תודה למר סנדי פול מספריית טריניטי קולג', קמברידג', על סיועו ואדיבותו הרבה. ותודה לקרן הלאומית למדע ולקרן הקונטיננטלית של התכנית לפרשנות ותרבות באוניברסיטת בר-אילן.

אסתי אייזנמן

דב שוורץ